

De shortlist van kandidaten voor de Meester Kackadorisprijs 2009

Uit een flink aantal aanmeldingen heeft de jury van de Meester Kackadorisprijs 2009 de volgende shortlist van acht kandidaten vastgesteld, die in alfabetische volgorde hieronder kort worden geïntroduceerd.

De prijs is, zoals bekend, bestemd voor 'instellingen, personen of ondernemingen die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan de verspreiding in daad, woord of geschrift van de kwakzalverij in Nederland' (voor het complete reglement zie *NTtdK* 2, 2003: 1-3). In 2003 viel de prijs ten deel aan de grote ziektekostenverzekeraar Zilveren Kruis Achmea, in 2004 aan de Bommelse huisarts Paul van Dijk, terwijl in 2005 *Telegraaf*-journalist Steenhorst de onbetwiste prijswinnaar werd. In 2006 ontving ZonMW-directeur Henk Smid de trofee en in 2007 ging de prijs naar GroenLinks. Vorig jaar was de NCRV de 'gelukkige'. De acht genomineerden zijn inmiddels per brief op de hoogte gesteld van hun kandidatuur. Op zaterdag 10 oktober zal de winnaar, voorafgaand aan het middagsymposium, worden bekend gemaakt, waarna deze – indien aanwezig – in de gelegenheid zal worden gesteld een korte apologie uit te spreken. De jury en het bestuur danken de vele leden die kandidaten voor de Meester Kackadorisprijs 2009 voordroegen. Wellicht dat sommige leden teleurgesteld zijn nu zij niet de door hen aangedragen kandidaat in de shortlist zien prijken. De jury laat weten dat zij de lijst niet al te lang wil en kan maken en dat sommige inzendingen te laat kwamen om nog te kunnen worden meegewogen. Vele van de afvallers van nu zijn wellicht geschikt om volgend jaar opnieuw aangemeld te worden.

Huisman • G.P.M. Huisman, directeur van het Slingelandziekenhuis te Doetinchem staat toe dat er in de pijnpolikliniek van zijn ziekenhuis Chinese acupunctuur wordt toegepast door een van de anesthesisten, de heer Liem. De wervende woordkeuze op de ziekenhuissite, de inmiddels wel verwijderde link naar het commercieel pijnbestrijdingsbureau Liembrothers, de oproep aan patiënten om zich – 'zonder verwijskaart van de huisarts' – voor € 80,- te laten behandelen en de aan ons gemelde onvrede van huisartsen uit de regio brachten de VtdK er toe protestbrieven te sturen naar het bestuur

van de medisch staf en naar de directeur zelf, die ingevolge de Zorgwet eindverantwoordelijk is voor de zorg in zijn instelling. In ons schrijven, dat vergezeld ging van wetenschappelijke gegevens waaruit blijkt dat Chinese acupunctuur geen bewezen effectiviteit heeft bij pijn (M.V. Madsen et al. 'Acupuncture treatment for pain: systematic review of RCT's with acupuncture, placebo acupuncture, and no acupuncture groups.' *BMJ* 2009; 338: a3115), verzochten wij de heer Huisman derhalve een eind te maken aan die misstand. Tolerantie en acceptatie ervan schaden, zo lieten wij de directeur weten, de reputatie van zijn gehele ziekenhuis en zijn beledigend en hinderlijk voor artsen die chronische pijn benaderen vanuit een biopsychosociaal model, en bedreigen zelfs het vertrouwen van de burger in de medisch specialist in het algemeen. Het snorkende groep van de acupuncturist op zijn website dat hij 'Medisch Specialist' was en ingeschreven staat in het SRC-register maakte het in onze ogen nog erger. Noch op ons schrijven naar de medische staf noch op onze brief aan de heer Huisman ontving de VtdK enige reactie. Tegen de krant zei zijn woordvoerder dat acupunctuur ook in het Radboudziekenhuis wordt toegepast en dus(?) als normale zorg moet worden beschouwd.

Mediq • Mediq-apotheek is de naam voor een keten van 200 apotheken die de afgelopen tien jaar zijn gekocht door de farmaceutische groothandel OPG (Onderlinge Pharmaceutische Groothandel). De OPG is tegenwoordig actief onder de naam Mediq en is beursgenoteerd. De aankoop van de apotheken heeft Mediq veel geld gekost. De inkomsten uit de apotheken staan de laatste jaren onder druk en dat heeft nadelige gevolgen voor het financiële resultaat van de onderneming. Daarom heeft OPG/Mediq zich de afgelopen jaren op retail gestort. Om verkopen van niet-receptplichtige middelen te stimuleren wordt veel reclame op de tv gemaakt ('Mediq met IQ'). Het verschil

tussen een drogisterij en een Mediq-apotheek wordt dan ook steeds minder duidelijk. Loop maar eens een Mediq-apotheek binnen en kijk maar eens op de website. Het retailaccent leidt ertoe dat homeopathische middelen actief worden aangeprezen in de apotheken terwijl dit tegen het standpunt van de koepelorganisatie van apothekers (KNMP) indruist. Volgens het officiële KNMP-standpunt is de werkzaamheid van homeopathische middelen nooit aangetoond en ontbreekt een plausibel werkmechanisme. De KNMP stelt dat een apotheker beter niet zo maar kan weigeren om homeopathische geneesmiddelen af te leveren. Maar... wél dient hij de patiënt te informeren over het gebrek aan bewijs voor de werkzaamheid van zulke middelen. Dat doet Mediq niet. Mediq promoot en verkoopt schaamteloos op actieve wijze middelen waarvan iedere apotheker weet dat ze niet werkzaam kunnen en zullen zijn. Hiermee wordt ook duidelijk dat het standpunt van de KNMP halfzacht is, omdat er niet naar gehandeld wordt en sancties ontbreken.

Medisch Dossier • *Medisch Dossier* (www.medischdossier.org) is de Nederlandse uitgave van het blad *What Doctors Don't Tell You* van de 'gezaghebbende' medisch journaliste Lynne McTaggart. In de internationale redactieraad hebben voor Nederland Jan C. van Beek, arts en manueel geneeskundige, en Robert K.T.H. Trossèl, arts, zitting. Het tijdschrift wordt uitgegeven door Ode Nederland BV. In *Medisch Dossier* wordt volgens een in alternatieve kringen klassiek patroon informatie gegeven. Reguliere geneeskundige behandelingen zijn gevaarlijk en vol risico's. De nadelen worden overdreven en uitvergroot. Vervolgens worden allerlei alternatieve behandelingen zoals fytotherapie, homeopathie, acupunctuur, orthomoleculaire geneeskunde en natuurgeneeskunde aangeprezen als zijnde effectief en veilig. Alle informatie in *Medisch Dossier* zou gebaseerd zijn op 'toonaangevende medische vaktijdschriften' en op 'gevestigd wetenschappelijk onderzoek'. Er wordt echter niet evenwichtig geciteerd uit onderzoeksliteratuur. Er is duidelijk sprake van 'cherry picking': het selectief citeren van artikelen die de mening van de schrijfster ondersteunen en het negeren van onderzoeken die haar tegenspreken. Het tijdschrift bevat geen reclame, maar noemt wel veel websites waar de in de artikelen genoemde producten zoals ayurvedische kruiden, te bestellen zijn. *Medisch Dossier* is een rotte appel in de mand van de gezondheidsinformatie en daarom verdient dit wanproduct ruimschoots een nominatie voor de Meester Kackadorisprijs 2009.

Mens • Harry Mens de steenrijke vastgoedhandelaar, verzorgt sinds een aantal jaren op RTL 7 op de zondagochtend zijn praatprogramma 'Business Class'. Het is een publiek geheim dat zijn gasten flink betalen, maar dat brengt voor hen het voordeel met zich mee dat zij volstrekt kritiekloos worden geïnterviewd. Meerdere malen werd in zijn programma reclame gemaakt voor het bureau Prescan dat opereert vanuit Duitsland, net over de grens bij Enschede. Op de website van Mens staat het volgende te lezen over Prescan: 'Prescan is al jaren actief en marktleider op het gebied van preventief medisch onderzoek in Nederland. De Total Body Scan van Prescan stelt u in de gelegenheid om vroegtijdig ernstige aandoeningen of voortekenen hiervan te ontdekken. Het bestaat uit meerdere MRI en CT Scans en onderzoekt de meest vitale organen in het menselijk lichaam. Met Eddy van Heel praat ik over de expansie van Total Body Scan naar Oostenrijk, Engeland en binnenkort ook Duitsland. Maar ook over de enorme mediabelangstelling; bodyscan wordt lifestyle.' In ons land is dergelijk screenend onderzoek bij wet verboden. Zeer bont maakte Mens het door op 21 september 2008 de beruchte Robert Trossèl te interviewen over de zegeningen van de chelatietherapie. De oprichter en medisch directeur van het Preventief Medisch Centrum Rotterdam, praatte in die uitzending honderduit over die nutteloze en niet ongevaarlijke therapie, zogenaamd ter preventie en behandeling van hart- en vaatziekten. 'Zo'n therapie bestaat uit een serie van 20 tot 30 infusen, die één à twee keer per week worden toegediend. De chelatietherapie is een aanvullende therapie voor mensen voor wie de reguliere behandeling met medicijnen en operaties niet voldoende is. Sinds 1980 zijn in Nederland al zeker tienduizend mensen behandeld.' Ook nam hij een reclamepatiënt mee. Mens moet ervan op de hoogte geweest zijn dat tegen Trossèl al diverse malen door de IGZ was opgetreden en dat er op dat moment in België een strafrechtelijk onderzoek tegen hem liep wegens illegale stamceltherapie, een zaak die zou uitmonden in een forse boete.

NVKP • De bijna 15 jaar oude Nederlandse Vereniging Kritisch Prikken (NVKP) werd opgericht door homeopaten en antroposofen. Het woord kritisch in de naam wekt de suggestie van een weloverwogen oordeel, maar dit is slechts schijn. Hier betekent 'kritisch' gewoon 'anti'. De vereniging geeft een tijdschrift uit en onderhoudt een website waarin gevaarlijke onzin over vaccinaties over de lezers wordt uitgestort. Je kunt nauwelijks een aandoening bedenken die volgens de NVKP niet door vac-

cineren wordt veroorzaakt: van wiegendood, astma, hersenbeschadiging, kanker en auto-immuunziekten tot aan AIDS toe. En dat allemaal voor niets, want het beoogde doel, het voorkomen van ernstige infectieziekten, wordt niet eens bereikt. Gelukkig is dat gevaarlijke inenten ook helemaal niet nodig want die infectieziekten zijn òf doodonschuldig òf prima te bestrijden met homeopathische middelen e.d. De NVKP wordt mede schuldig geacht aan de geleidelijk afnemende vaccinatiegraad van de Nederlandse bevolking en aan het mislukken van de inentingscampagne tegen baarmoederhalskanker. Zo illustreert ze meer dan welke andere instelling ook hoe 'kwakdenken' schade kan toebrengen aan de volksgezondheid.

Roelofs • Sandra Roelofs, echtgenote van de president van Georgië, Micheil Saakasjvili, gaat niet vrijuit bij de zorgelijke ontwikkelingen in de jonge en nog instabiele republiek Georgië. Na de ineenstorting van het communisme in Oost-Europa hebben zich aldaar o.m. een tweetal bedenkelijke ontwikkelingen voorgedaan. De misdaad nam er sterk toe en het aantal alternatieve genezers eveneens. Ien Brethhouwer en Wouter van der Schaar brachten in 2006 namens Homeopaten zonder Grenzen en op uitnodiging van Sandra Roelofs een oriënterend bezoek aan Georgië. De kwakzalvers van HzG gaven tussen 2006 en 2008 aan de *Georgian State Medical University* twee cursussen, 'Trainen voor trainers' en 'Training on the job.' Deelnemers aan de cursus moeten uiteindelijk het kader vormen dat zelf homeopathische opleidingen aan de universiteit gaat verzorgen. Het HzG-project in Georgië heeft als doel 'de hervormingen in de gezondheidszorg te ondersteunen middels het trainen van medisch personeel'. In eerste instantie zouden 50 reguliere artsen in de nieuwe huisartsenopleiding een homeopathische training ontvangen met speciale aandacht voor posttraumatische stressstoornis. Ook mocht HzG deelnemen aan het project SOCCO van Sandra Roelofs: mobiele klinieken die één keer per maand de meest afgelegen gebieden bezoeken waar nauwelijks gezondheidsvoorzieningen aanwezig zijn. Voor het project in Georgië, dat voorlopig is afgesloten, werd ook van de NCDO (Nationale Commissie voor internationale samenwerking en Duurzame Ontwikkeling) € 26.000,- ontvangen. Bij deze met geld van het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking opererende commissie is door HzG een nieuwe subsidieaanvraag ingediend om het Georgië-project in 2009 voort te kunnen zetten. Het lijkt ons niet onmogelijk dat de naam Sandra Roelofs bij de

beslissing uit 2006 om deze kwakzalverij met publiek geld te steunen een rol heeft gespeeld.

RTV Utrecht • Eén van onze leden, een apotheker, diende afgelopen voorjaar een klacht in bij RTV Utrecht over het feit dat men daar al zestien jaar wekelijks op zondagochtend de microfoon in handen geeft van de natuurgenezer Jaap Huibers (zie over hem ook pagina 20). RTV Utrecht meldde nog nooit een klacht ontvangen te hebben, maar hier wel serieus op in te willen gaan. Men ging hiertoe een *second opinion* inwinnen bij een arts. Deze bleek helaas een 'zeer gerenommeerd homeopathisch arts' te zijn. De reactie van RTV Utrecht luidde als volgt: 'Hij heeft op geen enkel punt enig gevaar kunnen vinden in de beweringen van Jaap Huibers. Sterker nog: hij vindt dat Jaap op sommige punten zijn tijd ver vooruit is en stelt dat je simpelweg via het internet kunt ontdekken dat de door Jaap beweerde opmerkingen juist zijn.' Hierop sloot RTV Utrecht de discussie en handhaafde zij de natuurgenezer als vaste columnist. Het enige merkbare effect lijkt dat men er (misschien ook wel als gevolg van 'Jomandagate') rond en in de columns sterker op aandringt ook de reguliere behandeling te blijven volgen. Doordat RTV Utrecht zo'n uitgebreid podium geeft aan Huibers, bevordert zij waarschijnlijk in niet geringe mate de praktijk van deze man in het bijzonder, en van zijn collega-natuurgeneeskundigen in het algemeen. In het beste geval schaden hun adviezen de patiënt niet, maar een noodzakelijke behandeling kan er ook te lang door uitgesteld worden. Dat RTV Utrecht vervolgens advies vroeg aan een homeopathisch arts komt neer op het te biecht gaan bij de duivel zelf.

Zilveren Kruis Achmea • Deze zorgverzekeraar verdient een tweede nominatie vanwege het feit dat het door haar uitgegeven blad *Health* met een zekere regelmaat alternatieve behandelaars de ruimte geeft. Zo mag in het herfstnummer van 2008 een klassiek homeopaat rustig verkondigen dat inenten tegen griep gevaarlijk is, zeker bij ouderen. Dat de mening van een medisch ongeschoold behandelaar (want dat zijn op een enkeling na alle klassieke homeopaten) wordt gezet tegenover de bijdrage van een deskundige als prof. Coutinho doet aan deze blunder van Zilveren Kruis Achmea natuurlijk niets af. ●